

ترجمه و برداشتی

از:

قرآن مجید

جزوه سیزدهم

ترجمه و برداشت: از استاد سید حسن ابطحی

تنظیم موضوعی: جمعی از دانشمندان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ *

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ
وَالسَّلَامُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ أَجْمَعِينَ لَا سِوَا عَلَى
بَقِيَّةِ اللَّهِ رُوحِي وَأَرْوَاحُ الْعَالَمِينَ لِتُرَابٍ مَقْدَمِهِ الْفِدَاءُ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پیشگفتار

این جزوه باموضوع بندی مسئله «تزکیه نفس» از آیات قرآن تنظیم شده و هر آیه ای که مربوط به موضوعی از این علم است بعد از همان آیه ترجمه شده و سپس برداشتی از آیات در فصل جداگانه ای ارائه داده شده است. و بخاطر آنکه مباحثمان فعلاً در مسائل تزکیه نفس است قبل از مسائل اعتقادی آیاتی که مربوط به مراحل تزکیه نفس است در این جزوه آورده شده است.

ضمناً نباید گمان کرد، آنچه را که در اینجا می نویسیم تفسیر آیات قرآن بوده و یا حتی توضیح قرآن است. بلکه فقط یک نوع راهنمایی است که برای تدبّر بیشتری در قرآن و توجّه دوستان به سخنان حضرت حقّ جلّ و علایادآوری شده است.

تا ان شاء الله سالکین إلى الله با تأمل زیادتری موفّق به قرائت قرآن گردند. و ضمناً آیاتی که در این جزوه قرائت می شود جابجا شده و تنظیم موضوعی گردیده است.

یعنی اگر شما بخواهید آیانی که مربوط به تزکیه نفس است را پشت سر هم قرائت کنید به ترتیب قرآن مجید در این جزوه آورده شده است و بعدها سایر آیات که مربوط به عقاید و فروع احکام است در جزوات جداگانه ای آورده خواهد شد ان شاء الله.

به امید موفقیت و السلام

سید حسن ابطحی

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

آیات ۵۲-۵۵ از سورة مبارکه انعام

وَلَا تَطْرُدِ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْغَدَاةِ وَالْعَشِيِّ يُرِيدُونَ وَجْهَهُ مَا عَلَيْكَ مِنْ حِسَابِهِمْ مِنْ شَيْءٍ وَمَا مِنْ حِسَابِكَ عَلَيْهِمْ مِنْ شَيْءٍ فَتَطْرُدَهُمْ فَتَكُونَ مِنَ الظَّالِمِينَ ﴿٥٢﴾ وَكَذَلِكَ فَتَنَّا بَعْضَهُم بِبَعْضٍ لِيَقُولُوا أَ هَؤُلَاءِ مَنَّ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنْ بَيْنِنَا أَلَيْسَ اللَّهُ بِأَعْلَمَ بِالشَّاكِرِينَ ﴿٥٣﴾ وَإِذَا جَاءَكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِآيَاتِنَا فَقُلْ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ كَتَبَ رَبُّكُمْ عَلَى نَفْسِهِ الرَّحْمَةَ أَنَّهُ مَنْ عَمِلَ مِنْكُمْ سُوءًا بِجَهَالَةٍ ثُمَّ تَابَ مِنْ بَعْدِهِ وَأَصْلَحَ فَأَنَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٥٤﴾ وَكَذَلِكَ نُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ لَيْسَ لَهُمْ قُلُوبٌ يَفْقَهُونَ ﴿٥٥﴾

ترجمه آیات ۵۲-۵۵

و کسانی را که صبح و شب پروردگارشان را می خوانند و جز ذات مقدس پروردگار چیز دیگری را منظور نکرده اند، از خود دور و طرد نکن. از حساب آن ها چیزی بر تو نیست و از حساب تو هم چیزی بر آن ها نیست. پس اگر آن ها را مطرود کنی، از ظالمین خواهی بود. (۵۲)

و این چنین بعضی از آن ها را بوسیله بعض دیگر امتحان کردیم تا آن ها بگویند: آیا این ها هستند که خداوند از میان ما بر آن ها منت گذارده (و نعمت ایمان را به آن ها داده است)؟ آیا خدا شاکران را بهتر نمی شناسد؟ (۵۳)

و وقتی کسانی که به آیات ما ایمان آورده اند نزد تو آمدند، به آن ها بگو: سلام علیکم. پروردگار شما بر

ذات خودش رحمت را نوشته است. قطعاً کسی که از شما روی نادانی عمل بدی بکند، سپس بعد از آن توبه نماید و خود را اصلاح کند، پس خدا محققاً بخشندهٔ مهربانی است. (۵۴)
و این چنین ما آیاتمان را برای اینکه راه مجرمین روشن شود توضیح می‌دهیم. (۵۵)

برداشت از آیات ۵۲-۵۵ (ترک حسادت)

سالک الی الله باید بداند که خدای تعالی به هر کس که نعمت عنایت می‌کند برای امتحان او است و بر مؤمنین به خاطر نعمت‌هایی که به آن‌ها داده حسادت نکند، بلکه به آن‌ها سلام بگوید و این را بداند که خدای تعالی برای خودش نسبت به بندگان رحمت و مهربانی را واجب قرار داده. لذا کسی که روی نادانی کار بد بکند به خصوص در دوران جهالت و طفولیت، صفات رذیله را در روح خود بوجود بیاورد و بخواهد تزکیهٔ نفس کند و توبهٔ نصوح نماید؛ باید خود را با استقامت در صراط مستقیم قرار دهد و اعمال و صفات رذیلهٔ خود را اصلاح نماید چون خدای تعالی بخشنده بوده و مهربانی خاصی به آن‌ها دارد و آن‌ها به کمالات روحی موفق خواهند شد.

آیات ۶۸-۷۰ از سورهٔ مبارکهٔ انعام

وَ إِذَا رَأَيْتَ الَّذِينَ يَخُوضُونَ فِي آيَاتِنَا فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ حَتَّى يَخُوضُوا فِي حَدِيثٍ غَيْرِهِ وَ إِمَّا يُنْسِيَنَّكَ الشَّيْطَانُ فَلَا تَقْعُدْ بَعْدَ الذِّكْرِى مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٦٨﴾ وَ مَا عَلَى الَّذِينَ يَتَّقُونَ مِنْ حِسَابِهِمْ مِنْ شَيْءٍ وَ لَكِنْ ذِكْرِى لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ﴿٦٩﴾ وَ ذَرِ الَّذِينَ اتَّخَذُوا دِينَهُمْ لَعِبًا وَ هُؤُلَا وَ غَرَّتْهُمْ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا وَ ذَكَرْ بِهِ أَنْ تُبْسَلَ نَفْسٌ بِمَا كَسَبَتْ لَيْسَ لَهَا مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيٌّ وَ لَا شَفِيعٌ وَ إِنْ تَعْدِلْ كُلُّ عَدْلٍ لَا يُؤْخَذُ مِنْهَا أُولَئِكَ الَّذِينَ أُبْسِلُوا بِمَا كَسَبُوا لَهُمْ شَرَابٌ مِنْ حَمِيمٍ وَ عَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ ﴿٧٠﴾

و زمانی که دیدی کسانی را که در آیات ما فرو می‌روند، از آن‌ها اعراض کن تا در مطالب تازه دیگری بحث کنند و اما اگر شیطان تو را به فراموشی انداخت، پس با قوم ظالم بعد از آنکه متذکر کلام خدا شدی، ننشین. (۶۸)

و بر کسانی که تقوی دارند، جرمی و حسابی از آن‌ها به این‌ها تعلق نمی‌گیرد. ولی برای آن‌ها تذکر است، شاید آن‌ها تقوی پیشه کنند. (۶۹)

و ترک کن آن‌هایی را که دینشان را بازیچه و بیهوده گرفته‌اند و زندگی دنیا آن‌ها را مغرور کرده و بوسیله این قرآن آن‌ها را متذکر کن تا گرفتار عواقب بد اعمال خود نشوند (و آن‌ها بدانند که) جز خدا نه یاری و نه شفاعت‌کننده‌ای دارند و در مقابل اعمال بدشان هر قیمتی را بپردازند، از آن‌ها پذیرفته نخواهد شد. آن‌ها کسانی هستند که گرفتار اعمال خودشان شده‌اند. برای آن‌ها آشامیدنی از آب سوزانی است (که در قیامت به آن‌ها داده می‌شود) و عذاب دردناکی به خاطر آنکه کافر شده‌اند در انتظارشان خواهد بود. (۷۰)

برداشت از آیات ۶۸-۷۰ (جدی گرفتن دین)

سالک الی الله اگر می‌خواهد به خدا نزدیک شود باید دینش را به بازی نگیرد و زندگی دنیا او را مغرور نکند و اگر بخواهد خدای تعالی ولی و شفیع او باشد نفس خود را به آنچه می‌کند به اشتباه نیندازد و الا به عذاب الهی در دنیا و آخرت مبتلا می‌گردد و لازم است که پیامبر اکرم ﷺ و ائمه اطهار  از او دوری کنند تا دین خدا را به بازی نگیرد و به هیچ وجه خاندان عصمت  از جانب خدا اجازه ندارند که با او هم‌نشین باشند.

آیه ۷۲ از سوره مبارکه انعام

وَأَنْ أَقِمُْوا الصَّلَاةَ وَاتَّقُوهُ وَهُوَ الَّذِي إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿٧٢﴾

ترجمه آیه ۷۲

و اینکه نماز را اقامه کنید و تقوای الهی را حفظ کنید. و تنها خدا است که به سوی او محشور می‌شوید. (۷۲)

برداشت از آیه ۷۲ (اهمیت نماز)

سالک الی الله باید به نماز اهمیت بدهد و تقوای الهی را جدی بگیرد و بداند که روزی به سوی پروردگارش محشور می شود.

آیه ۸۲ از سوره مبارکه انعام

الَّذِينَ آمَنُوا وَلَمْ يَلْبِسُوا إِيمَانَهُمْ بِظُلْمٍ أُولَٰئِكَ لَهُمُ الْأَمْنُ وَهُمْ

مُهْتَدُونَ ﴿٨٢﴾

ترجمه آیه ۸۲

کسانی که ایمان آورده اند و ایمان خود را آلوده به شرک و ظلم نکرده اند، برای آن ها امنیت خواهد بود و آن ها هدایت شدگانند. (۸۲)

برداشت از آیه ۸۲ (تقویت ایمان)

سالک الی الله باید ایمانش را به قدری تقویت کند که خود را به مقام اعتصام برساند و ایمانش را ملبس به ظلم به خود و ظلم به دیگران نکند تا خدای تعالی برای او در دنیا و آخرت آرامش و امنیت عنایت کند و او را هدایت نماید.

آیه ۱۰۸ از سوره مبارکه انعام

وَلَا تَسُبُّوا الَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ فَيَسُبُّوا اللَّهَ عَدْوًا بِغَيْرِ عِلْمٍ

كَذَٰلِكَ زَيْنًا لِّكُلِّ أُمَّةٍ عَمَلُهُمْ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّهِمْ مَرْجِعُهُمْ فَيُنَبِّئُهُم بِمَا كَانُوا

يَعْمَلُونَ ﴿١٠٨﴾

ترجمه آیه ۱۰۸

و به کسانی که غیر خدا را می خوانند و عبادت می کنند، فحش ندهید که مبدا آن ها هم از روی دشمنی و نادانی خدا را فحش دهند. این گونه برای هر امتی عملشان را زینت داده ایم، سپس بازگشت همه به سوی پروردگارشان هست. پس آن ها را به آنچه عمل می کرده اند آگاه خواهد فرمود. (۱۰۸)

برداشت از آیه ۱۰۸ (حُسن برخورد با دیگران)

سالک الی الله باید حتی با دشمنان دین با خوبی و سلامت نفس برخورد کند، به آن ها فحاشی نکند زیرا عکس العمل آدم های بد، بدی و فحاشی است و غالباً اظهار بدی ها و دشمنی ها از سوی معاندین به خاطر عدم رعایت اخلاق اسلامی از طرف مسلمانان است. آن ها فحاشی و دشمنی را خوب می دانند ولی تو که سالک الی الله هستی فحاشی را زشت و غیر صحیح می دانی، آن ها حتی حاضرند به خدای تعالی و پاکان عالم مثل ائمه معصومین (علیهم السلام) فحاشی کنند پس به آن ها فحش ندهید تا آن ها به شما و خدای تعالی و پیشوایان فحش ندهند.

آیات ۱۰۹-۱۱۱ از سوره مبارکه انعام

وَ أَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ لَئِنْ جَاءَتْهُمْ آيَةٌ لَّيُؤْمِنُنَّ بِهَا قُلْ إِنَّمَا الْآيَاتُ عِنْدَ اللَّهِ وَ مَا يُشْعِرُكُمْ أَنَّهَا إِذَا جَاءَتْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٠٩﴾ وَ نَقَلَبُ أَمْعِدَتَهُمْ وَ أَبْصَارَهُمْ كَمَا لَمْ يُؤْمِنُوا بِهِ أَوَّلَ مَرَّةٍ وَ نَذَرُهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ ﴿١١٠﴾ وَ لَوْ أَنَّا نَزَّلْنَاهُ إِلَيْهِمُ الْمَلَائِكَةَ وَ كَلَّمَهُمُ الْمَوْتَى وَ حَشَرْنَا عَلَيْهِمْ كُلَّ شَيْءٍ قُبُلًا مَا كَانُوا لَيُؤْمِنُوا إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ وَ لَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ يَجْهَلُونَ ﴿١١١﴾

ترجمه آیات ۱۰۹-۱۱۱

و با اصرار زیاد به خدا قسم خوردند که اگر نشانه ای برای آن ها (از طرف خدا) بیاید، حتماً به آن ایمان

خواهند آورد. بگو: جز این نیست که نشانه‌ها فقط نزد خدا است و شما از کجا می‌دانید که وقتی آن نشانه‌ها بیاید، آن‌ها ایمان نمی‌آورند؟ (۱۰۹)

و ما دلها و چشمهای آن‌ها را واژگون می‌کنیم، همان طوری که اوّل به آن ایمان نیاورده‌اند و آن‌ها را در طغیان‌شان سرگردان می‌گذاریم. (۱۱۰)

و اگر ما ملائکه را بر آن‌ها نازل می‌نمودیم و مرده‌ها با آن‌ها سخن می‌گفتند و همه چیز را با آن‌ها جمع می‌نمودیم، آن‌ها هرگز ایمان نمی‌آوردند، مگر آنکه خدا بخواهد ولی بیشتر آن‌ها اظهار نادانی می‌کنند. (۱۱۱)

برداشت از آیات ۱۰۹-۱۱۱ (ایمان راسخ)

سالک الی الله باید به همه نشانه‌های الهی ایمان راسخ و مستقر داشته باشد، ایمانش را تقویت کند، توجه به معجزات و نشانه‌های الهی بکند و به این وسیله درجات ایمانش را بالا ببرد و جهل و نادانی را از خود دور کند.

آیات ۱۱۶-۱۱۷ از سوره مبارکه انعام

وَإِنْ تُطِيعُوا أَكْثَرَ مَنْ فِي الْأَرْضِ يُضِلُّوكَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ إِنْ يَتَّبِعُونَ إِلَّا

الظَّنَّ وَإِنْ هُمْ إِلَّا يَخْرُصُونَ ﴿١١٦﴾ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ مَنْ يَضِلُّ عَنْ سَبِيلِهِ وَ

هُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ ﴿١١٧﴾

ترجمه آیات ۱۱۶-۱۱۷

و اگر تو از بیشتر این مردمی که در روی زمین هستند اطاعت کنی، تو را از راه خدا گمراه می‌کنند. زیرا آن‌ها جز از گمانشان و ظنشان پیروی نمی‌کنند و این‌ها جز به سوی فکر باطل و حدسشان نمی‌روند. (۱۱۶)
قطعاً پروردگارت به حال کسانی که از راه او گمراه شده‌اند، داناتر است و او آن‌هایی را که هدایت شده‌اند، بهتر می‌شناسد. (۱۱۷)

برداشت از آیات ۱۱۶-۱۱۷ (پیروی از ظن و گمان)

سالک الی الله باید خود را از اطاعت و پیروی مدعیان دروغین سیر و سلوک نجات دهد زیرا اکثر آن‌ها به

خاطر اینکه از ظن و گمان پیروی می‌کنند او را از راه صحیح گمراه می‌نمایند و فقط باید از وحی و الهام و قرآن پیروی کند زیرا خدای تعالی بهتر می‌داند که چه کسی از آن‌ها هدایت را دریافته است.

آیات ۱۲۳-۱۲۴ از سوره مبارکه انعام

وَكَذَلِكَ جَعَلْنَا فِي كُلِّ قَرْيَةٍ أَكْبَرًا مَّجْرِمِيهَا لِيُكْرُوا فِيهَا وَ مَا يَكْفُرُونَ
إِلَّا بِأَنْفُسِهِمْ وَ مَا يَشْعُرُونَ ﴿١٢٣﴾ وَإِذَا جَاءَتْهُمْ آيَةٌ قَالُوا لَنْ نُؤْمِنَ حَتَّى نُؤْتَى
مِثْلَ مَا أُوتِيَ رُسُلُ اللَّهِ اللَّهُ أَعْلَمُ حَيْثُ يَجْعَلُ رِسَالَتَهُ سَيُصِيبُ الَّذِينَ
أَجْرَمُوا صَغَارٌ عِنْدَ اللَّهِ وَ عَذَابٌ شَدِيدٌ بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ ﴿١٢٤﴾

ترجمه آیات ۱۱۶-۱۱۷

و اگر تو از بیشتر این مردمی که در روی زمین هستند اطاعت کنی، تو را از راه خدا گمراه می‌کنند. زیرا
آنها جز از گمانشان و ظنشان پیروی نمی‌کنند و اینها جز به سوی فکر باطل و حدسشان نمی‌روند. (۱۱۶)
قطعاً پروردگارت به حال کسانی که از راه او گمراه شده‌اند، داناتر است و او آنهایی را که هدایت شده‌اند،
بهتر می‌شناسد. (۱۱۷)

برداشت از آیات ۱۲۳-۱۲۴ (ایمان به آیات الهی)

کسانی که تزکیه نفس می‌کنند باید بدانند که کار بد از هر کسی بد است ولی از آن‌ها بدتر است و اگر
بزرگان و آن‌هایی که به عنوان علماء و پاکان معرفی شده‌اند غرور خود را کنار بگذارند و به آیات الهی ایمان
کامل بیاورند از عذاب شدید پروردگار محفوظ خواهند بود.

آیه ۱۲۵ از سوره مبارکه انعام

فَمَنْ يُرِدِ اللَّهُ أَنْ يَهْدِيَهُ يَشْرَحْ صَدْرَهُ لِلْإِسْلَامِ وَ مَنْ يُرِدْ أَنْ يُضِلَّهُ

يَجْعَلُ صَدْرَهُ ضَيِّقًا حَرَجًا كَأَمَّا يَصْعَدُ فِي السَّمَاءِ كَذَلِكَ يَجْعَلُ اللَّهُ الرَّجْسَ

عَلَى الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٢٥﴾

ترجمه آیه ۱۲۵

پس کسی را که خدا بخواهد هدایت کند، شرح صدر برای پذیرفتن اسلام به او می دهد و کسی را که خدا بخواهد گمراهش کند، آنچنان سینه اش را تنگ می کند که گویا می خواهد به آسمان بالا برود. این گونه خدا پلیدی را برای افرادی که ایمان نمی آورند قرار داده است. (۱۲۵)

برداشت از آیه ۱۲۵ (شرح صدر)

سالک الی الله باید ایمان خود را آنچنان تقویت کند که به این وسیله دارای شرح صدر بشود و خدای تعالی او را هدایت کند که اگر این چنین نباشد خدای تعالی او را به حال خود وا می گذارد و پلیدی ها متوجه او می شود.

آیات ۱۲۶-۱۲۷ از سوره مبارکه انعام

وَ هَذَا صِرَاطٌ رَبِّكَ مُسْتَقِيمًا قَدْ فَصَّلْنَا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَذَكَّرُونَ ﴿١٢٦﴾ هُمْ

دَارُ السَّلَامِ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَ هُوَ وَلِيُّهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٢٧﴾

ترجمه آیات ۱۲۶-۱۲۷

و این راه پروردگار تو است که مستقیم است. قطعاً ما آیات خود را برای مردمی که متذکر بشوند توضیح داده ایم. (۱۲۶)
برای آن ها خانه سلامتی و امن و امان در نزد پروردگارشان می باشد. و او ولی آن ها است به خاطر اعمالی که انجام می دادند. (۱۲۷)

برداشت از آیات ۱۲۶-۱۲۷ (صراط مستقیم)

صراط مستقیم همین قرآن است که خدای تعالی آیاتش را برای کسانی که در غفلت نیستند و متذکرند با تفصیل بیان کرده و خانه سلامتی را مختص آن ها قرار داده و خدای تعالی به خاطر کارهای خوبی که کرده اند ولی آن ها است.